

Europese discussie over transportleeftijd kalveren

Vanaf 2023 mogen Duitse melkveehouders kalveren pas na 28 dagen transporteren. Discussie rondom de minimumleeftijd van kalvertransport is er niet alleen in Duitsland, ook de Europese Commissie gaat de wetgeving herzien. Recent onderzoek in Nederland suggereert dat een hogere transportleeftijd kan leiden tot een robuuster kalf in de kalverhouderij.

TEKST GRIETJE DE VRIES

De kalveren die vanuit melkveebedrijven naar de kalverhouderij gaan, vertrekken nu na ongeveer veertien dagen van het bedrijf. Maar is dat qua diergezondheid wel de beste leeftijd om kalveren te vervoeren naar een kalverhouder? Dat is een vraag die al een aantal jaren speelt en ook leeft binnen de Europese overheden. Zo is in Duitsland vorig jaar al een beslissing gevallen omtrent de transportleeftijd van jonge kalveren.

In juni 2021 werd besloten dat per 1 januari 2023 alle kalveren in Duitsland minimaal 28 dagen oud moeten zijn voor ze op transport kunnen. Een besluit dat nogal uit de lucht kwam vallen volgens Norbert Wirtz, woordvoerder van de Duitse boerenbelangenbehartiger Bundesverband Rinder und Schwein (BRS). 'Wetgeving kan in Duitsland op twee manieren worden doorgevoerd. Normaal begint dat met een voorstel in het federaal parlement, maar in dit geval kwam de wet via onze Tweede Kamer. Die heeft de mogelijkheid een wetsvoorstel in te dienen, waarmee de federale overheid akkoord dient te gaan.'

Pogingen tot lobby

'Zo is de wet omtrent kalverleeftijd zonder discussie aangenomen', aldus Wirtz, die zich over de gang van zaken heeft verbaasd. 'De nieuwe wet is alleen gebaseerd op een advies van een groep dierenartsen die gezegd hebben dat het beter is voor het dierenwelzijn om kalveren op latere leeftijd te vervoeren. Dat is klakkeloos overgenomen, zonder dat er gesprekken zijn gevoerd met andere spelers in de sector. We zijn dus niet aan tafel uitgenodigd, of beter gezegd: er was geen tafel om aan te discussiëren', legt Wirtz uit. 'Het is onbegrijpelijk dat wij en andere sectordeskundigen voor zo'n ingrijpende verandering in de wet niet zijn geraadpleegd.' Gelegenheid voor overleg was er dus nauwelijks, maar toch probeert BRS de scherpe randjes van de nieuwe wet af te halen, volgens Wirtz. 'Helemaal niets proberen is ook geen optie. We blijven proberen om nog wat aan de wetgeving te veranderen, bijvoorbeeld de ingangsdatum. Die is nu vanaf 2023, maar die zien we graag verschuiven naar 2025. Twaalf maanden overgangstermijn is echt te kort, als je beseft wat de gevolgen van de nieuwe wet zijn.'

Niet alleen moeten melkveehouders langer zorgen voor de kalveren, ze hebben ook ruimte nodig om deze kalveren twee weken langer te kunnen huisvesten. Dat houdt in: meer stalruimte. 'Maar om die te bouwen heb je een

bouwvergunning en een milieuvergunning nodig en die laten vaak meer dan een jaar op zich wachten. De politiek, in dit geval met name "die Grünen", heeft daar totaal niet bij stilgestaan.'

Voor de Duitse melkveehouders heeft deze nieuwe wet heel wat voeten in de aarde, maar ook voor de Nederlandse kalverhouderij heeft het gevolgen. 'Circa de helft van de kalveren in de vleeskalverhouderij in Nederland komt uit omringende landen en van alle geïmporteerde kalveren komt ruim 70 procent uit Duitsland', vertelt Wim Thus, voorzitter van de vakgroep vleeskalverhouderij van LTO. 'Een goede samenwerking en onderlinge afstemming is absoluut belangrijk.'

Hoe het precies in zijn werk zal gaan als deze kalveren allemaal twee weken ouder zijn dan de andere Europese kalveren, is volgens Thus afwachten. 'Het zal in de praktijk moeten blijken hoe dat het beste werkt. Nu mengen we de kalveren uit verschillende landen vaak, maar het zal misschien wel handig zijn om de Duitse kalveren bij elkaar te houden. Je hebt toch het liefst uniforme groepen met kalveren van dezelfde leeftijd en gewicht', vertelt Thus.

Ook volgens Jeannette van de Ven, portefeuillehouder Gezonde dieren van LTO, leidt de nieuwe regelgeving in Duitsland tot een ingewikkelde situatie. 'Met het all-in-all-outsysteem, waarbij alle kalveren tegelijk worden opgezet en afgeleverd worden voor de slacht, is het belangrijk dat alle kalveren dezelfde leeftijd hebben als ze worden opgezet. Je kunt alle oudere, Duitse kalveren bij elkaar proberen te zetten, maar het moeilijke is dat de aanvoer van Nederlandse kalveren maar beperkt is. Het liefst vul je de Nederlandse kalveren aan met kalveren uit andere landen van dezelfde leeftijd en grootte. Dat wordt erg ingewikkeld als we als Europese lidstaten niet allemaal dezelfde regelgeving aanhouden', aldus Van de Ven over de logistieke kwestie die de Duitse wetgeving oplevert. 'De Duitse ontwikkelingen maken dat we als sector goed voorbereid moeten zijn op wat er op ons afkomt.'

Praktijkervaring opdoen met ouder kalf

Volgens Van de Ven is de discussie over transportomstandigheden van dieren niet nieuw. Daarbij gaat het met name over de afstand van transport, over hoe het gaat onder extreme weersomstandigheden, maar ook over de leeftijd van onder andere kalveren. 'De primaire stelregel is dat hoe langer een dier op één bedrijf kan zijn, hoe minder stress het ervaart. En ook transport

Vanaf volgend jaar zijn de kalveren die uit Duitsland worden vervoerd naar Nederlandse kalverhouders, niet meer 14 dagen, maar minstens 28 dagen oud

heeft altijd impact op een dier. Maar veel bewijs voor een bepaalde leeftijd is er niet. De vraag is nog steeds wat de beste leeftijd is om een kalf naar de kalverhouder te transporteren', geeft Van de Ven aan. 'Het voelt arbitrair om de minimumleeftijd zomaar met twee weken te verhogen zonder dat er duidelijk is of dat echt beter is voor het kalf of niet.'

Toch is de trend in de maatschappij wel reden om voorbereid te zijn, denkt ze. Nadat in Duitsland de wet is aangenomen, heeft de Tweede Kamer in Nederland het ook over de transportleeftijd gehad. Het Nederlandse ministerie van Landbouw heeft daarop aangegeven dat dit op Europees niveau moet worden geregeld en dat landelijke verschillen alleen maar zorgen voor een lappendeken aan voorschriften. 'De Europese Unie is voornemens de regelgeving aan te passen, maar dat is een jarenlang traject', verduidelijkt Van de Ven. 'In die zin is het voor de kalverhouderij goed om volgend jaar met de Duitse kalveren ervaring op te doen. De ontwikkelingen op het gebied van regelgeving zijn er, het is goed om daarop voorbereid te zijn', vult Thus aan.

Robuuster kalf opzetten

De vraag of een leeftijd van 14 dagen wel de beste leeftijd is om kalveren te vervoeren speelt niet alleen in de politiek. Een aantal jaar geleden was dit binnen de publiek-private samenwerking (PPS) 'Vitaal en gezond kalf' en de PPS 'Kansen voor het kalf in de keten' al aanleiding om onderzoek te starten naar de invloed die kalverleeftijd heeft op de prestaties in de kalverhouderij. Inmiddels zijn de resultaten van het onderzoek bekend. 'Kalveren gaan door een zogenaamd immuniteitsgat als ze tussen de 14 en 28 dagen oud zijn. Op deze leeftijd beginnen de antistoffen die het kalf heeft opgenomen vanuit biest, af te nemen, terwijl het immuunsysteem van het kalf zelf nog niet goed op gang is gekomen', vertelt Kees van Reenen, onderzoeker bij Wageningen Livestock Research.

Van Reenen begeleidde het onderzoek en duidt de resultaten. 'Kalveren zijn in die twee weken dus minder goed bestand tegen ziektekiemen, maar dat is juist de periode dat stierkalveren naar andere locaties verhuizen en veel nieuwe ziektekiemen tegenkomen.' Hij doelt bijvoorbeeld op de verzamelcentra waar kalveren samenkomen vanuit verschillende bedrijven en worden geselecteerd en opgesplitst in groepen. En ook op de kalverbedrijven waar ze vervolgens naartoe gaan, krijgt het afweersysteem van de kalveren wat voor de kiezen. 'In het onderzoek vergeleken we kalveren die op 14 dagen leeftijd naar de kalverhouder gaan en kalveren die na 28 dagen worden vervoerd. De vraag die we wilden beantwoorden, was of kalveren robuuster zijn als ze op een leeftijd van 28 dagen het melkveebedrijf verlaten en beter om kunnen gaan met de transitie naar het kalverbedrijf', aldus de onderzoeker.

Betere immunreactie bij ouder kalf

Om te testen of kalveren inderdaad robuuster zijn als ze op oudere leeftijd naar het kalverbedrijf gaan, werd binnen het onderzoek gekeken naar verschillende dierenmerken die iets zeggen over de weerbaarheid van kalveren bij de twee verschillende transportleeftijden. De onderzoekers hielden de ontwikkeling van het immuunsysteem, de gezondheid en de groei van in totaal

Meer import van Duitse kalveren door maas in de wet?

De Duitse wetgeving die er vanaf volgend jaar voor zorgt dat kalveren pas na 28 dagen op transport mogen, is alleen binnen de Duitse landsgrenzen van kracht. Dit roept vragen op bij het Nederlandse ministerie van Landbouw: mogen er dan nog wel kalveren jonger dan vier weken worden geëxporteerd? Volgens minister Staghouwer, zo is in een Kamerbrief van 14 april te lezen, berichtte de Duitse pers over een verwachte toename van transporten van jonge kalveren van twee tot drie weken oud naar andere EU-lidstaten. 'Dit zou een toename van Duitse kalveren naar Ne-

derland kunnen betekenen. Hiermee vermijdt de Duitse sector dat de kalveren minimaal 28 dagen op het melkveebedrijf moeten blijven, zoals de nieuwe Duitse nationale regels voor schrijven', schreef de minister. Theoretisch zou dat kunnen, denkt Norbert Wirtz, woordvoerder van de Duitse boerenbelangenbehartiger Bundesverband Rinder und Schwein. 'Praktisch zie ik het minder goed voor me. Dit is alleen een uitweg voor grote bedrijven die zelf een vrachtwagen met kalveren kunnen vullen en rechtstreeks de dieren naar buiten Duitsland kunnen vervoeren.

Dat zullen vooral de grote bedrijven uit het oosten van Duitsland zijn. Misschien dat bedrijven in de grensregio van Nederland ook nog mogelijkheden zien om zelf kalveren te vervoeren naar een verzamelcentrum in Nederland. Maar voor het grootste deel van de melkveehouders is het uiteindelijk te duur om binnenlands transport naar de Duitse verzamelcentra te omzeilen', verklaart Wirtz. 'Wie verder landinwaarts maar een handvol kalveren van twee tot drie weken oud heeft af te leveren, kan moeilijk elke week zelf op pad gaan om ze naar Nederland te brengen.'

683 kalveren in de gaten. Deze dieren waren afkomstig van dertien melkveebedrijven en werden opgezet op acht kalverbedrijven.

Van de 683 kalveren gingen 363 dieren na twee weken naar de kalverhouder en de andere 320 vertrokken na vier weken. De onderzoekers volgden het medicijngebruik en de uitval van de kalveren. 'We zagen in de proef een aantal aanwijzingen die het idee ondersteunen dat kalveren van vier weken robuuster zijn bij aankomst op het kalverbedrijf en gezonder blijven gedurende de tijd op het kalverbedrijf', vertelt Van Reenen. 'De gemeten antistoffen wezen uit dat de oudere kalveren tijdens de eerste twee weken na binnenkomst op het kalverbedrijf in staat waren om een immunoreactie te laten zien, gericht tegen de ziektekiemen op de nieuwe plek. Jongere kalveren hadden na twee weken op het bedrijf juist minder antistoffen in hun bloed dan ze vlak voor vertrek hadden.'

In het medicijngebruik en de uitval van kalveren vond Van Reenen ook een aantal aanwijzingen die suggereren dat oudere kalveren robuuster zijn. 'De kalveren krijgen op het kalverbedrijf allemaal herhaald koppelkuren. Mochten er toch nog ziektes optreden, dan kunnen kalveren individueel antibiotica of andere medicijnen toegediend krijgen. Dat hebben we bijgehouden en daarin zagen we dat kalveren die na 14 dagen naar de kalverhouderij waren vervoerd, vaker andere medicijnen krijgen dan de oudere kalveren', geeft de onderzoeker aan. Daarmee duidt hij dus op medicijnen anders dan antibiotica. 'Ook zien we bij de oudere leeftijdsgroep een lagere uitval in de kalverhouderij. Deze twee bevindingen zijn opnieuw aanwijzingen dat oudere kalveren robuuster zijn op de kalverbedrijven.'

Politieke signalen opvangen

Al is er een grote groep kalveren gevolgd in de proef, het onderzoek vond noodzakelijkerwijs plaats op een beperkt aantal melkvee- en kalverbedrijven. Daardoor moeten de conclusies met enige voorzichtigheid worden behandeld, volgens Van Reenen.

'In dit experiment is voor het eerst naar het effect van leeftijd van kalveren bij opzetten gekeken. Vervolgonderzoek is nodig om te zien of we de verschillen die we nu zagen, nog eens zullen vinden. Dan zou ook duide-

lijker moeten worden waardoor de verschillen tussen leeftijdsgroepen precies veroorzaakt worden', geeft Van Reenen aan.

Bij een vervolgonderzoek zou wat hem betreft ook gekeken moeten worden naar de manier van opfok en verzorging op het melkveebedrijf en het kalverbedrijf. 'Het is belangrijk dat de omstandigheden op het melkveebedrijf en het kalverbedrijf zo goed mogelijk op elkaar aansluiten. Dat is voor alle kalveren van belang, maar wordt zeker een aandachtspunt wanneer kalveren pas op oudere leeftijd worden getransporteerd dan tot nu toe gebruikelijk is. Door die aansluiting op elkaar af te stemmen kunnen we de gezondheid en weerbaarheid van kalveren in de keten bevorderen', besluit de onderzoeker.

De resultaten uit het onderzoek houden voor nu op, maar de discussie staat ondertussen niet stil. Het zal nog wel even duren voordat Europa nieuwe regelgeving omtrent de minimale transportleeftijd van kalveren heeft goedgekeurd en ingevoerd. Dat Duitsland de leeftijdsgrens heeft verhoogd naar vier weken, is wel een signaal volgens Van de Ven. 'We kunnen als sector van alles beloven over de kwaliteit en omstandigheden van veevoer, maar daarmee is niet alles op te vangen. Of Europa het Duitse voorbeeld volgt, weten we niet. Toch is het goed om voorbereid te zijn op wat er op ons af kan komen en te bevatten wat de consequenties daarvan zijn.' |

Samenvatting

- In Duitsland gaat volgend jaar de minimumleeftijd van kalveren voor transport omhoog naar 28 dagen.
- Ook op Europees niveau wordt over deze maatregel gesproken, maar voordat daar wetgeving uit voortkomt, zijn we een paar jaar verder.
- De Duitse ontwikkelingen worden gezien als signaal om voor te bereiden op de consequenties van een hogere kalvertransportleeftijd.
- Onderzoek heeft laten zien dat kalveren een betere afweerreactie hebben wanneer ze op oudere leeftijd naar de kalverhouder gaan.